

Erupția Vulcanului baptist.

De Dr. Grigorie Gh. Comșa
Episcopul Aradului.

Cap. I.

In atențiunea factorilor dela Conducerea Statului,

Baptismul dela noi aduce grave atingeri statului. Nu este lovit prin baptism numai trecutul suferesc al neamului sub raport religios, ci chiar statul. Biserica dela începutul ei a luptat cu diferite secte și există și azi, dar statele au suferit modificări, în împrejurări diferite. Statul rus a căzut nu numai din motive de ordin politic, dar și din motive de ordin religios, căci la ivirea revoluției din 1917 nu mai puțin de 15% din populație căzuse în sectarismul cel mai periculos.

Fostul ambasador rus la Moscova, dl. Paleologue în scrierile sale arată puterea distructivă a sectelor în Rusia țaristă, iar un economist francez (Leroy-Boileau) atribuie sectelor căderea țarismului.

Noi Români, cari din darul lui Dumnezeu și al armatei române am ajuns unirea noastră națională, am crezut că nu-i bine să oropsim pe alții, cum noi am fost oropsiți și oprimați. Am dat deci tuturor libertăți cu prisosință. În materie religioasă am ajuns de multe ori la lucruri de necrezut. În 1928 s'a recunoscut cultul baptist pentru Ardeal cu o uniune în frunte, iar bapțiștii s'au organizat pe toată țara contrariu legii Cultelor. Bapțiștii s'au așezat sub pulpana americanilor și englezilor, cari au bătut diplomaticește din picioare, iar noi numai decât ni-am arătat foarte largi, dând drepturi neșarmurile unor oameni, cari peste noapte s'au constituit în predicatori români. În fond totul era strein: mână streină, bani streini, dar noi români am fost foarte gentili, și iată cum! Am dat drepturi de cult unor oameni, cari nu aveau decât interese bănești cu streinii, iar cu noi Români un interes periculos: răpirea sufletului românesc.

Gantileja noastră a mers până la imposibil: tot felul de agenți streini au împânzit țara, înfiin-

tând seminarii și școli, ca în București și Brașov. Nimeni nu se interesează nici azi cu ce bani zidesc bapțiștii case de rugăciuni, într'un timp când aceeași țărani nu-și plătesc dările către stat!!!

Se tolerează primari bapțiști, cari fac pe față propagandă bapțiștă și am ajuns ca chiar în Ministerul Cultelor și Instrucției să avem funcționari bapțiști.

Bapțiștii nesocotesc legile de trecere dela un cult la altul, fac propagandă gălăgioasă, sfidează și îndrănesc!!!!

E timpul suprem să înceleze terorismul baptist. E timpul să ne deschidem ochii, că bapțiștii dela noi s'au plâns strănățății că îi persecutăm, dar ei numai bapțiști nu sunt, ci niște învrăjbiți, cari clocotesc de ură unii împotriva altora. Americanii sunt acum și ei în nedumerire cu cine să-și facă uneltirile mai departe. Ei sunt îngrijați de banii plasați la noi în România și acum văd pe ce mâni au încăput banii lor. Acum nu se mai plâng că la noi în țară bapțiștii sunt persecutați, ci acum ei se plâng că au avut încredere în conducătorii uniunii, care e ruptă azi în două.

Da, uniunea azi nu mai este uniune, și nici nu a fost de fapt uniune, ci o adunare de certăreși. De demult între șefii Ungureanu, Socaciu și între alți bapțiști era o ură ne mai pomenită. Acum ura a izbucnit. Vulcanul baptist a erupt. Acum autoritățile statului au putut vedea cu cine au stat de vorbă.

Acum, autoritățile văd că nu e bine să se dea nici un fel de concurs nici uneia din fracțiunile bapțiștice. Cunosco un caz unic în felul lui. Impotriva bapțiștului Ungureanu și Socaciu, bapțiștul Cocuș duce o luptă înverșunată. O autoritate de stat intervine și interzice lui Cocuș să meargă prin adunările bapțiștice din jud. Arad. Așa dar autoritatea statului se amestecă între bapțiști, sprijinind pe unul împotriva celuilalt. *Aceasta nu mai merge!!!*

Să se lase loc liber ca bapțiștii să se răfuiescă între ei și să se considere ca inexistentă orice fel de uniune.

Aceasta este singura tactică bună, care, dacă nu se va urma, vom avea de înregistrat consecințe grave pentru Românism.

Vulcanul baptist a erupt. Lava lui va îngropa baptilismul (dacă noi vom fi cunoscători ai realităților timpului de față. Să ne afirmăm și să ne valoricăm ca stat cu o conștiință înaltă etică, pe care să nu o poată turbura unelirile sectare.

Națiunea română are o voință conștientă, care trebuie opusă primejdiei vulcanului baptist.

Din cele următoare se va vedea că chestia baptilistă a ajuns la un punct decisiv și că baptilismul s'a făcut nevrednic de ocrotirea legilor statului român.

(Va urma).

Predică

la Evanghelia 7-a dela Luca
(Dumineca 24 după Rusalii.)

„Fecioară, scoală-te!”
(Luc. 8.54).

Cucernici ascultători!

Numai un semn al lui Dumnezeu și îngerul morții ne pune de grab și azi în fața scaunului Său de judecată. Dar nu trebuie să se turbure inima noastră de gândul la moarte, căci Domnul morții e și Stăpânul vieții. Cea ce a îngăduit să adoarmă fiica lui Iair, maimarele sinagogii, mai înainte de a ajunge la casa lui, Acela, milostivindu-se de durerea tatălui fecioarei, intrând în casă și apucându-o de mână a strigat grăind: Fecioară, scoală-te! Și s'a întors duhul ei și a înviat îndată.

Ce putere mângâitoare și înălțătoare se desprinde din această nouă adevărire a dumnezeirii lui Hristos, pentru sufletele noastre, pândite mereu de săgeata morții, a morții trupești și a morții celei sufletești.

„A murit fiica ta”. A murit fecioara plâpândă, ca de 12 ani. Nici n'apucase bine să-și dea seamă de viață și moartea o întimpină. Floarea primăvărată nu-și desfăcuse petalele, n'avusese timp să-și împrăstie mireasma, să împodobească cu frumusețea culorilor ei grădina vieții și bruma morții o veștejește.

Tinere și tu fecioară, prea mult te încrezi în sănătatea și vigoarea ta, socotind că moartea se ține departe. Ea poate fi totuși așa de aproape. Viața e un fir slab, ce se poate rupe așa de ușor, tocmai când nu-ți aduci aminte. Pe cât de sigură este moartea pentru fiecare din noi, pe atât de necunoscut ni este ceasul, în care vine, ca furul. Nu bănuim nici anul,

necum ziua și ceasul, nici nu știm de ne întimpină în stare de har și binecuvântare, ori îngreunați de păcate. De ce această taină? Fericitul Augustin ne lămurește: ca să fim mereu pregătiți de plecare din această viață. „Fiți gata, că în ceasul în care nu gândiți, Fiul Omului va veni” (Lc. 12, 40).

O, Doamne, păzește-ne de o moarte neașteptată, și ne ajută să fim mereu pregătiți de ceasul despărțirii.

Dar, frate creștine, nu cumva te recunoști pe tine însuși în fiul văduvei, pe care îl scoteau mort pe poarta cetății Nain și tu, soră, nu cumva ești moartă sufletește, pe pernele moi ale plăcerilor vieții, ca fiica lui Iair?

Câți tineri și câți oameni în vârstă nu sunt morți sufletește printre noi! Mort sufletește e oricine trăește în păcate grele. Un început de moarte, o ațipire primejdioasă e orice moleșală, în care încolțesc gândurile rele, se trezesc simțeminte urâte. Dedările rele, tudenurile vinovate ale sângelui aprins, ale urii și nedreptății și orice păcate, și cele mai mărunte, țin sufletul încătușat, sugrumat.

Câți sunt morți sufletește, pe care îi plânge cel mai dulce Tată, Domnul nostru Iisus Hristos și cea mai bună mamă: Biserica noastră sfântă. Căci viața lor s'a stins, a înghețat de gerul păcatelor, sunt duși la groapă de patimi și plăceri vinovate; ori mai bine zis, se aruncă ei înșiși în groapa păcatelor. Și groapa aceasta e pierzarea veșnică, e veșnicia înfiorătoare a iadului.

Dar din toate aceste stări de moarte sufletească prinsă în scândurile tari ale păcatelor; ori de viață spirituală, incremenită între pernele moi ale patimilor, ne cheamă la viață Domnul: Fecioară, scoală-te, Tinărule, țte zic: scoală-te!

Dragii mei! Al lui Dumnezeu este acest cuvânt. Domnul ne strigă cu milostivire: Sculați-vă, sculați-vă la o viață nouă, la o viață activă, la o viață curată, rodnică, plină de fapte de mântuire, căci „Dumnezeu nu e Dumnezeu al morților ci al viilor” (Mc. 12, 27).

„Țte-ți zic: Scoală-te”, e veșnicul cuvânt de chemare al Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce a venit să caute și să mântuiască pe cel ce era pierdut.

Tu, care dormi somnul cel de moarte, deșteaptă-te! „Deșteaptă-te cea ce dormi și te va lumina Hristos” (Ef. 5, 14); Domnul vrea să trăești spre bucuria Tatălui tău și spre mângăierea Maicii tale, vrea să ai viață, și mai

mult de cât atât (Ioan 10, 10), vrea să-ți câștigi mântuirea prin harul, pe care ți-l împărtășește și ție.

O, nu te feri, nu te ascunde din fața Lui. Primește, lasă să te trezească din amorțirea și nepăsarea în care ai căzut. El e aproape și de tine, ca de sicriul tânărului, îți întinde mâna, ca să apuce pe a ta, cum a apucat pe fecioară de mână, grăind: Școală-te! Fă să se adeverească și la tine aceeaș putere dumnezeiască a Mântuitorului, ca odinioară la poarta cetății Nain și în casa lui Iair. Ascultă-I chemarea la noua viață și-I urmează. Domnul vrea să te aibă viu, fiu al Său, să te redea cu viață Bisericii Sale, Maicii tale.

„Eu sunt învierea și viața” (I. 11, 25;) te asigură Hristos. Crede numai și te încrede. Puneți nădejdea în El și chiar de ești mort în păcate, vei fi viu, vei învia. Încrede-te în Domnul, căci El e calea, adevărul și viața (I. 14, 6). Și celce se apropie de El nu va pleca nemângăiat.

Școală-te, iubite creștine, și te apropie de Domnul în căință, ca Maria Magdalena, cunoscuta păcătoasă în toată cetatea, ca Petru cel ce se lepădase. Plânge și tu cu amar și Domnul te va așeza iarăș în rândul aleșilor Săi.

Școală-te și te apropie de Hristos, ca tânărul bogat, și-L întreabă: Învățătorule bune, ce bine să fac ca să am viața... (Mt. 19, 16;) ca să-mi recapăt viața cea dreaptă, să o înțaresc, să mi-o desăvârșesc?

„De voești să întri în viață — îți va răspunde și ție — păzește poruncile”, (Mt. 19, 17;) ispitește Scripturile, adâncește adevărurile religioase, te inspiră și te însuflețește. Cât de bogată e legea noastră și religiunea noastră în adevăruri mântuitoare de moarte. Scormonește numai printre lucrurile învățate, scoate la lumină comoara uitată, astupată de zgura răutăților unei vieți neînfrânate.

Dacă puterile tale slăbănogite nu te mai ajută îndeajuns, vină adeseori, cât mai des, aici, la biserică, lasă să cadă din belșug sămânța cuvântului Evangheliei în pământul desțelenit al inimii tale; ia aminte la poruncile Legii și la poruncile Bisericii și le plinește.

O, fratele meu bun și sora mea dulce, păzește-te să nu te izbească osânda Domnului prin gura proorocului: ...I-am chemat pe ei și nu m'au ascultat, grăit-am și n'au auzit și au făcut cele ce este rău înaintea mea și cele ce n'am voit au ales” (Is. 66, 4).

O, Doamne Isuse Hristoase, nu ne rușina pe noi. Morții ascultă cuvântul Tău de che-

mare, se școală, și-Ți urmează. Nu ne lăsa nici pe noi nesimțitori în acest ceas, nu ne lăsa surzi la învățăturile Evangheliei Tale, ci ne inspiră Duhul Tău de viață făcător. Trezește-ne din amorțeala, care ne-a cuprins și ne ajută ca să trăim și să ne pregătim cu vrednicie pentru ceasul mare, când ne vom înfățișa înaintea scaunului judecării Tale drepte. Amin.

Arhim. P. Morușca

Învățământul religios în școala primară?

Este de prisos să se accentueze necesitatea predării învățământului religios în școala primară de către preot. Cunoaștem învățători foarte distinși, mai ales în generația trecută, cari au făcut adevărat apostolat din catehizație. Poate am putea afla și azi asemenea elemente. Oricum, apostolatul catehetic laic, se deosebește de cel preotesc. Preotul în școală, la catehezație și la provederea necesităților de ordin duhovnicesc, face în jurul său o atmosferă religioasă, răspândește o mireasmă de pietate și cucernicie. Atitudinea sacerdotală și mistică a preotului, care se menține în toate împrejurările de viață, aduce mai aproape pe Dumnezeu și adevărurile vecinice de sufletul școlarilor, tocmai prin ipostaza de slujitor al lui Dumnezeu. Condițiunea primordială este, că preotul catehet să rămână la înălțimea chemării sale catehetice.

Fără să diminuăm valoarea celorlalte obiecte de învățământ, putem spune, că știința ascute dinții, și ghiarele omului, vorba lui H. Bergson, știința este un instrument de orientare și adaptare egocentric, practic în lupta vieții. Religia singură este chemată să îndulcească asperitățile vieții și să neteziască divergențele păturilor sociale. În lupta crudă a vieții, religia dă omului în mână cumpăna dreptății și toarnă, asupra ranelor dureroase, balzamu vindecării.

Eră un timp, când mulți nechemăți pe teren școlar, considerau studiul religiunii ceva anacronic. Aveau iluzia psihică, cumcă religiunea poate fi înlocuită de studiul științelor exacte naturale. Erău aderenții moralei emancipate. Reprezentanții religiei științifice, sau mai bine zis, aderenții moralei fără religie, creatorii castelurilor aeriene. Timpul i-a prăbușit.

În epoca realității, știința serioasă își cunoaște limitele, dând locul cuvenit religiunii, care singură poate orienta și călăuzi în haosul lumii acestuia masele. În fața religiunii, știința și filozofia de cabinet ale specialiștilor rămân inefective. Mulțimea se conduce de credința apucată dela părinți, moși și strămoși. Astfel stând lucrurile, eră o adevărată crimă să se isgoniască și să se diminueze valoarea religiunii în

școala primară, atunci când morală fără Dumnezeu și fără religie este o speculație, fără realitate. Pentru formarea caracterului moral în școala primară aflăm întreg materialul necesar în cărțile Sfinte ale T. V. și T. N. precum și în Sf. Tradițiune. Față de acest material solid, narațiunile pedagogice sunt lucruri șubrede și inferioare.

Corpurile legislative din Țară, prin stăruința Sf. Sinod, ne-au și făcut dreptate prin Legea școlară din 1932 Articol unic, care modifică Art. 61 din Legea învățământului primar din 26 VII 1924, în sensul, că „Învățământul religios moral este obligatoriu. Materia de studiu și programa acestui învățământ vor fi stabilite de Sf. Sinod pentru Biserica Ortodoxă Română, iar pentru celelalte confesiuni de autoritățile superioare religioase respective în ambele cazuri în înțelegere cu Ministerul Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor. El se predă în localul școlii, în două ore pe săptămână, în fiecare clasă sau divizie și în mod gratuit, de preotul parohiei. Acolo, unde nu este preot, sau preotul este infirm, se va predă de învățător sau de persoana indicată de autoritatea superioară religioasă, cu aprobarea Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor. Dacă elevii unei școli aparțin mai multor confesiuni, eclesiastici cultelor respective îngrijesc în mod gratuit de instrucția și educația religioasă a elevilor, rezervându-li-se ore speciale în orarul școlii, astfel că învățământul obișnuit să nu fie tulburat în mersul său, nici școlarii să nu fie împiedecați de a veni exact la orele hotărâte pentru predarea celorlalte lecțiuni.

Controlul învățământului religios se face, pe lângă organele de control ale Ministerului Instrucțiunii, de autoritatea bisericească respectivă.

Predarea învățământului religios și moral în mod gratuit de către eclesiastici constituie o parte esențială a misiunii lor pastorale; neîmplinirea sau neglijaarea acestei datorii atrage după sine sancțiuni.

Ministerul va aduce la cunoștință autorităților superioare bisericești, abaterile dela aceste îndatoriri, pentru a lua măsuri disciplinare în contra preoților vinovați, în conformitate cu procedura instanțelor bisericești.

Actuala Lege a învățământului religios în școala primară indirect cere, pe lângă știință și credință, morală. Se reclamă, afară de cunoștințe, un tot organic, caracter. Se confirmă din nou maxima Regelui Carol I. „noi suntem o grădină de talente și un cimitir de caractere“. Într-adevăr, putreziciunea morală de azi în mare parte este rezultatul sistemului de educație dată în școală. Dacă voim deci regenerarea neamului, să începem cu Biserica și Școala. Baza caracterului religios-moral, pentru viitorii cetățeni, se pune în școală și se desăvârșește în biserică. În școala primară se va face concentrarea obiectelor de învățământ cu studiul religiei. Pentru preoții de

dincoaci de Carpați noua lege școlară nu aduce nimic nou. Mai mult este o trecere la normal. În timpul opresiunii noi am practicat catehezația în școala primară. Surpriza poate este mai mare pentru frații noștri de dincolo, unde era alt sistem de catehezație, nu tocmai cel mai fericit.

Când stai și te gândești, că ateli internaționaliști și comuniști câtă energie prădează pentru desrădăcinarea credinței din sufletul școlarii, noi, cari ne aflăm în împrejurări mai prielnice, cu îndoită osârdie avem datorila să aducem copiii la Stăpânul nostru Hristos, făcând din catehezație și practica religioasă morală în școala primară, pivotul caracterului religios-moral al viitorilor cetățeni. Forța aceasta creatoare singură va schimbă fața Țării noastre. Ne poate inspira în munca noastră zelul celorlalte confesiuni istorice din Țară, cari jertesc totul ca să albe credincioși luminați și devotați religiei și neamului lor.

Cu Dumnezeu înalte!

Prot. Ștefan R. Lungu.

Adunarea generală a „Asociației Clerului A. Șaguna“ Secția Arad, ținută la 10 Octombrie c. în Hălmagiu.

În trenul ce duce spre Hălmagiu, ascult cu drag convorbirile românașilor noștri, în al căror glas pătrund atâta liniște, atâta farmec și atâta apropiere de Isvorul Ilimbel, că îți vrăjește urechea. Un poet basarabean a prins atât de nimerit, în versul său, caracteristica acestor însușiri, când a scris:

„Limba noastră-i limbă sfântă,
„Limba vechilor cazanii,
„Care-o plâng și care-o cântă
„Pe la vatra lor țărăniil.“

Și mă îndușez de soarta acestor viteji răscolitori și apărători ai gliei strămoșești, cari, în afară de școală și de biserică, nu mai au alt sfântul desinteresat pe niimeni. Dar pe niimeni! Deși, dela cel mai mare, până la cel mai mic factor de conducere, ori și care ar trebui să-și facă un crez din versul marelui poet al pătimirii noastre, care zice:

„La vol aleargă totdeauna
„Truditu-mi suflet să se nchine,
„Voi singuri străjuți altarul
„Nădejdi noastre de mai bine“.

Noi, însă, smeriții slujitorii ai altarelor, nu vom pregeta de a-i căuta, de a-i ajuta, de a-i sfături, de a-i lecul și de fi pururea lângă ei și cu fapta. Și nu vom cruța oboseli și cheltuleli, pentru a duce între ei lumina Evangheliei lui Hristos, pentru a ne ști în plină muncă de misionarism creștin și ortodox, fără de care astăzi poporul ar rămâne fără de busolă și

în curgere de destrămare morală și socială. Și cum nu o vom face aceasta, când în fruntea noastră și a Eparhiei Aradului stă la cârmă azi cel mai activ vlădică ortodox și cel mai înflăcărat apărător al drepturilor țaranului român? Ale cărui bucurii îl bucură, ale cărui năcazuri îl neliniștesc, a cărui stare de mai bine îl îngrijește peste măsură și a cărui mântuire o eluță fără odihnă. Și cum nu o vom face, când știm „cât sunt de frumoase picloarele celor ce vestesc pacea, ale celor ce binevestesc cele bune.” Romanii 10¹⁶.

Hălmașul e în plină sărbătoare. Evenimente neobișnute se petrec aici. Duminică a fost instalarea noului protopop Ștefan Bogdan, prin mandatarul episcopesc Dr. Ștefan Clorolanu, în cadrul unor festivități grandioase. Luni pentru Congresul Secției se așteaptă sosirea P. S. Sa Episcopului Grigorie, care cu această ocaziune a vizitat mai multe comune, sămănând multă mângâiere și îmbărbătare pe aceste meleaguri așa de bogate în lipsuri.

Programul congresului Secției începe din ziua de 9 Oct., când la ora 18, în fața unui district public, în școala de stat, Protopopul Dr. Ștefan Clorolanu își desfășură conferința sa: „Biserica și Intelectualii noștri”. Cu pătrundere, cu putere și cu suflet zugrăvește în fața ochilor noștri două tablouri: a realităților crude, ce le întâmpinăm și le vedem zilnic, și a stărilor ce trebuiesc formate și susținute cu ajutorul Bisericii, al Evangheliei și al grijei, mamei ortodoxe... Vorbele conferențiarului sunt lovituri de daltă în granit, cari rămân și se simt imprimare pe fiecare suflet. Iar exemplele istorice și rațional-filosofice, cari le presară în tot cursul conferinței, au darul să capteze atențiunea asistenței și să o ridice cu sine ori în cotro se mișcă. Aplause sincere și nesfârșite au răspândit munca apostolică a conferențiarului.

La ora 20 se slujește în sf. Biserică utrenia în sobor. Servește I. P. C. Sa Arhimandrit Pollicarp Morușca, starețul sf. mănăstiri H. Bodrog, cu asistența preoților Zenoble Brădean și Mitrofan Banciu și a diaconului Enea Joldea. În strane cântăreți încercați. Biserica arhiplină. La sfârșitul sf. slujbe I. P. C. Sa țină o frumoasă și instructivă predică, cu referință la Evanghelia zilei din 10 Oct.

În ziua de 10 Oct. la ora 9 sosește în Hălmașu, venind dinspre Văța, și P. S. Sa Episcopul Grigorie, însoțit de cons. eparhial Mihai Păcățian. La marginea comunei, unde este ridicată o frumoasă poartă triumfală, este primit și salutată de autoritățile administrative și popor, în frunte cu primpretorul plasel Dr. Lazar.

La ora 10 se începe serviciul sf. Liturghii. Pontifică P. S. Sa Episcopul Grigorie, asistat de I. P. C. Sa Arhimandrit Pollicarp, cons. ep. Mihai Păcățian, protopopii Dr. Ștefan Clorolan, Lucian Lungu, Ștefan Bogdan, preoții Grigorie Vermeșan, Zenoble Brădean,

Alexandru Gilgor, diaconii Mihai Măcinic, Enea Joldea și Sabin Sas.

Biserica arhiplină. Răspunsurile sunt date de strane, cu cântăreți buni.

În cursul sf. Liturghii P. S. Sa Episcopul Grigorie împărtășește darul hirotesiei de diacon candidatului de preot-capelan în Șimand, Ioan Faur, și a hirotoniei întru preot candidatului de preot Sabin Sas, ales în Moșlari.

La priceasnă păr. Grigorie Vermeșan predică despre: creșterea pruncilor. Prin povețele cele mai trainice: întoarcerea la Hristos și Evanghelia sa a inimilor tinere, cearcă să rezolve o latură a acestei probleme, cu o predare bine studiată și însuflețită.

După sf. Liturghie, la ora 12³⁰, preoțimea și o mare parte din public trec la școala de stat, unde se ține ședința Asociației clerului secția Arad. La ședință în parte și P. S. Sa Episcopul Grigorie, care la apariție este întâmpinat de nesfârșite urale. Dragostea preoțimei și a poporului, pentru marele și neobositul îndrumător al bisericii ortodoxe, se manifestă cu putere, decâte ori P. S. Sa are prilejul să ia contact cu fiii săi sufletești.

Președintele secției, Protopopul Dr. Ștefan Clorolanu, prin o însuflețită cuvântare de deschidere schițează rostul și activitatea Asociației. Arată necesitatea de a ne strânge rândurile, mai ales acum, când vrem tulburi apasă peste cerul vicleșii omenești. „Dar să nu uităm — zice — că vremile tulburi au zămislit lucrurile mari, poate pe cele mai mari. Să întărim munca noastră, să pășim cu încredere pe urmele Apostolilor, cari au căutat să sgudue conștiințele pe vremuri tot așa de tulburi și cu succes. Lozinca să ne fie: muncă, muncă și iarăși muncă.”

Salută apoi în mijlocul preoțimei și pe P. S. Sa Episcopul Grigorie, asigurându-l de profundul devotament ce-i păstrează preoțimea.

Salută și pe I. P. C. Sa Arhimandritul Pollicarp Morușca, ca pe un prieten devotat al preoților și ca pe unul care a lucrat la înființarea Asociației clerului.

Salută și pe alți înalți dignitari bisericești și laici, declarând congresul Asociației, Secția Arad, de deschis.

Ca cel dintâi, P. S. Sa Episcopul Grigorie, emoționat adânc de frumoasele cuvinte de întâmpinare și de reînnoire de devotament, dă lămuriri, pentru ce se găsește azi în mijlocul preoțimei sale. „Pentru că în activitatea mea — zice P. S. Sa — mă razim pe doi stâlpi puternici: popor și preoțime. Lumea par'că a uitat de acești doi stâlpi. Episcopul lor însă caută prilejul, ca să fie cât mai des cu ei și între ei... Azi omul s'a întovărășit cu mașina... Mașina și tehnica lipsite de suflet au făcut că tovarășul lor, omul, încă și-l pierdut sufletul... găsec deci că nu pot fi clipe și prilejuri mai la locul lor, decât conferințele preoțești, cari ne dau putința să ne consultăm asupra mijloacelor ca pentru curentele disolvante să găsim mij-

loacele de aducere a echilibrului în sensul sănătoasei sensibilități morale, cu care se laudau moșii și părinții soștri...

I. P. C. Sa Arh. Policarp aduce salutul sf. mănăstiri H. Bodrog, mulțumește preoșimei pentru ajutoarele date la sf. misiuni, și roagă acelaș sprijin și pentru viitor. Militează pentru introducerea unei ore de rugăciune în cadrele activității catinetice.

Primpretorul plasel Dr. Lazar mulțumește pentru cuvintele frumoase, amintind activitatea organelor administrative, și asigură preoșimea de concursul său și pentru viitor.

Păr. Consilier eparhial Mihai Păcățlan mulțumește pentru frumoasele cuvinte cu cari a fost salutat. Amintește că în cele 320 comune, prin cari a fost însoțitor al P. S. Sale, a constatat că preoșimea cu adevărat își face datorița.

Ilie Cristea în numele învățătorimii spune că dacă preotul e părintele, învățătorul este fiul neamului românesc. Și vor face ca raportul acesta să se mențină spre a aduce roade.

În numele magistraturii vorbește dl judecător Gheorghiu, despre colaborarea între popor și preoșime.

Și în fine vorbește dl deputat sinodal Benedict Ungureanu de sprijinul ce trebuie să-l acorde intelectualii sf. biserici.

Urmează apoi rapoartele secretarului și al casarului, apoi propunerile comitetului central. O propunere a păr. consilier ep. Dr. Cihăndu, care rămâne a se discuta în viitorul congres.

Se face apoi alegerea organelor de conducere. Se realeg ca președinte: Dr. Ștefan Cloroian, secretar: Silviu Bichicean și prin o comisiune de candidare s'a ales și comitetul central, după care congresul as. cl. secția Arad a luat sfârșit prin o frumoasă cuvântare de închidere a președintelui.

Observăm că la congres au participat 47 preoși, din mai multe protopopiate și discuțiile s'au ținut la un nivel academic.

Am plecat spre casă reconfortați sufleteștii pentru munca grea ce ne așteaptă în parohii.

Raportor.

Îcoane alese din viațe ortodoxiei

Cronicarii.

Cei mai vechi scriitori de istorie la români au fost cronicarii. Ei au trăit din veacul al 16-lea până prin veacul al 18-lea. Cei mai însemnați dintre ei au fost: Macarie, Grigorie Ureche, Nicolae Milescu, Miron Costin și fiul său Nicolae, Ion Neculce și Dimitrie Cantemir în Moldova; Mihail Moxa, Teodosie Logofătul, Constantin Căpitanul Filipescu, Radu Greceanu și Constan-

tin Cantacuzino Stolnicul în Muntenia; iar în Ardeal amintim pe popa Vasile din Brașov și Gheorghe Brancovici, fratele mitropolitului Sava Brancovici. Între cronicarii înșirăm și pe mitropolitul *Dosofteiu* din Moldova, care a fost cel dintâiu scriitor român care a scris Psaltirea în versuri, de aceea se și numește «părintele poeziei române».

Ei însemnau în cărțile lor nu numai întâmplările din vremea aceea, ci și toată istoria dela facerea lumii, sau dela izvorul și începuturile neamului românesc.

Mintea cronicarilor era luminată și hrănită din înțelepciunea cărților sfinte, iar scrisul lor, isvorât din adâncul sufletului, era plin de sfat și de înțelepciune biblică. Cărțile lor de istorie, numite «Letopisețe» sau «Cronice» — de aceea s'au și numit «cronicari», adică scriitori de cronice, — sânt scrise cu evlavie și pline de învățături creștinești, încât și astăzi se cetesc cu mare drag.

Lăsăm să urmeze aci câteva rânduri din scrierile boerului Miron Costin, ca să vedem cam cum scria un cronicar și peste tot, cum scriau oamenii din vremea aceea «cumplită».

Iată de pildă ce spune *M. Costin despre cărmuitoari și sfetnici*: «Pentru aceea a dat Dumnezeu cărmuitoari țârilor, să aibă sfetnici pe lângă ei, cu cari vorovind o treabă să frământă cu voroava lucrul; și unul una, altul alta răspunzând, se lămurește lucrul care este mai spre îndemână. Iar ce fac domnii singuri din gândurile lor sau din șoapte, rar este de folos; că încă în lume nu s'a născut om până astăzi ca să nu-i trebuiască voroavă cu sfat».¹⁾

Acelaș cronicar despre folosul din *cetitul cărților* zice: «Lăsat-a puternicul Dumnezeu iscusită o glindă minții omenești: scrisoarea, dintru care dacă va nevoi, omul cele trecute cu multe vremi le va putea ști și le va putea oblici; și nu numai lucrurile lumii, staturile și începuturile țârilor, ci și singură lumea, ceriul, pământul, că sunt zidite de cuvântul lui Dumnezeu cel puternic. Scriptura ne deschide mintea de ajungem cu credință spre Dumnezeu, Duhul cel sfânt și nevăzut și necruprins și neajuns de mintea și firea omenească. Scriptura depărtate lucruri de ochii noștri ne face de le putem vedea cu cugetul nostru.. Puternicul Dumnezeu, cinstite și iubite cetitorule, să-ți căruiască, după aceste cumplite vremi ale anilor noștri, cândva și mai slobode veacuri, întru care, pe lângă alte trebi, să aibi vreme și cu cetitul cărților: a face iscusită zăbavă; că nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omul zăbavă decât cetitul cărților: căci cu cetitul cărților și a scripturei cunoaștem pe Ziditorul nostru Dumnezeu; cu cetitul laudă îi facem pentru toate ale lui către noi bunătăți; cu cetitul, pentru greselile noastre milostiv îl facem; din scriptură înțelegem minunate și vecinice faptele lui, a face fericită viața. Singur Mântuitorul nostru Domnul și Dumnezeu Iisus Hristos ne învață zicând: Ispitiți Scripturile. Scriptura depărtate locuri de ochii noștri ne învață, cu cele trecute vremi să pricepem pe cele viitoare».²⁾

¹⁾ Din Letopisețul Moldovei.

²⁾ Din Cartea pentru descălecatul dintâi.

(Va urma.)

Misiune poporală în parohia Fădimac.

Preoțimea din protopoplatul Balinț s'a adunat, în frunte cu P. C. Sa Păr. protopop Ioan Trifu, în ziua de 14 VIII a. c. în par. Fădimac, unde s'a ținut misiune pentru popor.

În decursul Utreniei s'a mărturisit părintele protopop, urmat de toți preoții tractului și 68 credincioși din comuna Fădimac și jur.

Sf. Liturgie a fost săvârșită de păr. protopop, încunjurat fiind de preoții: At. Popovici, Liviu Biro, I. Teodorescu, M. Țucra, M. Truția, N. Vancea, P. Bichiceanu. Răspunsurile le-a dat corul bisericesc din Secaș, înființat și condus de preotul Nic. Popescu.

La priceasnă predică Pr. Mihail Truția din Dobrești, despre Sf. cumnecătură.

După sf. Liturgie a urmat masa comună la preotul local, unde s'a ținut și o conferință intimă a preoților, discutându-se mai multe chestiuni importante cari privesc pe preoți. S'a relevat cu mâhnire cum în unele locuri jandarmeria și administrația județeană, în loc să dea mână de ajutor preoțimei, la multele probleme ce sunt de a se rezolva pentru binele poporului, le pune piedici. După masă s'a făcut vecernie, împreună cu ședință poporală.

Pr. L. Biro din Grunl a vorbit despre călătoria întreprinsă la Sf. Mormânt, descriind însemnătatea locurilor cercetate.

Păr. protopop a arătat credincioșilor cum dâșii, prin faptul participării la aceasta ședință, s'au ales partea cea bună, pe care s'a ales-o și Maria, sora Martei.

Îndeamnă pe credincioși să urmeze învățăturile lui Iisus, propoveduite de slujitorii sf. altar, cari și de data aceasta s'au arătat dragostea lor nețărmurită față de credincioșii bisericii noastre. Îndeamnă pe credincioși să nu se lase ademenți de prooroci mincinoși, cari s'au înculbat și 'n aceasta parohie, ci să formeze zid de granit în jurul bisericii și precum au făcut acest lucru și strămoșii noștri. Părintele local N. Vancea mulțumește prin cuvinte emoționante preoților, șeful tractului și credincioșilor pentru că au privilegiat poporul din Fădimac o zi plină de bucurie sufletească.

Citiți

»Biserica și Școala«

Misiunea religioasă în comuna Donceni.

Dangătul de clopote ale sfintei Biserici cheamă pe credincioși la sânul ei. Din toate părțile vezi bărbați, femei și copii îndreptându-se spre sfântul locaș. Pe fețele tuturor vezi mare bucurie că pot participa la marea serbare, pe care vrednicul protopop Ștefan R. Lungu al tractului Buteni a aranjat-o în ziua de 18 Septembrie 1932, în comuna Donceni.

La orele nouă și jumătate înainte de masă părintele Gheorghe Popovici din Ignești, fiind însărcinat cu aceasta serbare, a servit sfânta liturgie, răspunsurile au fost date de corul oastei domnului din Buteni și Ignești, sub conducerea cantorului Ioan Braițu din Buteni.

La priceasnă părintele Gheorghe Popovici a rostit o predică reușită despre puterea crucii.

După masă la orele 2 s'a slujit vecernia de către preoții Ioan Tămaș, care administrează aceasta parohie și de Gh. Popovici. După vecernie s'a sfințit școala, iar apoi Oastea Domnului din Buteni și Ignești, desfășurându-și programul, vorbind părintele I. Tămaș, iar pe urmă au urmat rugăciuni, cântări și versuri religioase. De încheiere părintele Gh. Popovici prin o vorbire a arătat credincioșilor însemnătatea oastei și folosul ei. La fine s'au înscris în Oastea Domnului 28 de persoane din parohia Donceni.

Toader Moisa
ostăș.

INFORMAȚIUNI.

Incasarea dărilor eparhiale. Este cunoscut că în urma reducerilor bugetare de stat, eparhia are de plătit din bugetul propriu mai mulți funcționari, cheltuieli materiale diferite și are să acopere o mulțime de alte necesități financiare.

Invităm deci factorii cu cădere să binevoiască a accelera incasarea dărilor eparhiale.

Consiliul eparhial.

Salarele preoțești. Retribuția preoțimei pe luna Septembrie a. c. este în mare parte distribuită. Preoții, cari încă nu și-au ridicat aceasta competență, sunt poștiți să se prezinte cu posibilă urgență la Casieria eparhială, ori să-și trimită chitanțele.

Nr. 6493/1932.

Comunicat.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că examenul de calificare preoțească cu absolvenții de teologie din Eparhia Aradului, precum și examenul preoțesc de promovare se va ține Miercuri în 23 Noembrie a. c. și în zilele următoare, în sala de ședință a Consiliului eparhial.

Absolvenții de teologie vor înainta cererile de admitere la examen, însoțite de următoarele documente:

1. Extras de botez,
2. Certificat școlar despre studiile pregătitoare,

3. Absolutor teologic,

4. Certificat de moralitate dela of. parohial.

Pentru examenul preoțesc de promovare se va avea în vedere Regulamentul aprobat de Congresul Mitropolitan în ședința din 28/X. 1927 No. 280/927 Mitr.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 20 Octomvrie 1933.

† Grigorie
Episcop.

Nr. 6495/1932

Comunicat.

Sfântul Sinod, cu adresa No. 1582 din 17 Octomvrie a. c., ne comunică următoarele:

„Împlinindu-se 500 ani dela moartea lui Alexandru cel Bun și 25 ani dela moartea lui Hașdeu și pictorului Grigorescu, Ministerul Instr. și Cultelor ne aduce la cunoștință, rugând ca și Biserica să ia parte, că a stabilit comemorarea acestor bărbați iluștri, pentru trecutul neamului românesc, în ziua de 22 Octomvrie a. c. pentru comemorarea lui Hașdeu și Grigorescu, și 30 Oct. a. c. pentru Alexandru cel Bun. Despre modul cum se va face aceasta comemorare, Ministerul Instrucțiunii a întocmit un program școlar, pe care l-a trimis tuturor școlilor din țară.

În acest program se prevăd slujbe religioase de pomenire pentru acești reșoși ce se comemorează, la care elevii școalelor vor da răspunsurile. Iar preoții vor trebui să citească, după sfârșitul lor, în fața sf. Altar, panegiric scris de Pr. C. Bobulescu, care panegiric se va comunica tuturor din timp prin gazete.

Aducându-vă acestea la cunoștință, cu fră-

țească dragoste avem onoare a vă ruga să binevoiți a dispune să se pună în vedere tuturor preoților din Eparhia P. S. Vostre, ca în zilele amintite mai sus să ia parte la comemorarea de de către școală a lui Hașdeu, Grigorescu și Alexandru cel Bun, oficiind parastasele pentru odihna lor și cetind panegiricul întocmit de Pr. C. Bobulescu, sau ținând cuvântări ocazionale.

În ce privește pe spiritistul Hașdeu, vă rugăm să atrageți atenția preoților spre a vorbi cu multă precauție.*

Ceeace comunicăm P. C. protopopi și C. preoți precum și organelor parohiale, spre știre și conformare.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 20 Octomvrie 1932.

† Grigorie
Episcop

Parohii vacante.

Prin strămutarea parohului Tiberiu Suclu, parohia *Labasint* (protopoplatul Lipovei) a devenit vacantă și pentru îndeplinirea ei în mod definitiv, conform rezoluției Ven. Consiliu eparhial Nr. 6115/932, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu parohia sunt:

1. Un intravilan parohial, pe care se va zidi casa parohială din materialul edificiului școlar confesional, iar până la ridicarea casei alesul paroh va locui gratuit în casa proprie a preotului Tiberiu Suclu cu consensul acestuia.

2. Una sesiune parohială din 32 jugh. cadastrale,

3. Birul legal,

4. Stolele legale,

5. Eventuala întregire dela stat, pentru care însă parohia nu răspunde.

Alesul este obligat a suporta toate impozitele după întreg beneficiul parohial, va predica regulat și va catehiza elevii dela școala primară din loc în sensul legilor în vigoare.

Parohia e de clasa a III-a, reflectanții vor dovedi deci asemenea calificare.

Reflectanții sunt poștiți ca recursurile ajustate cu documentele recerute și adresate Consiliului parohial din *Labasint* să le înalzteze în termenul concursual Oficiului protopopesc ort. român din Lipova, sub dărata cărula cu prealabilul aviz al protopopului tractual și pe lângă respectarea dispozițiilor cuprinse în §-ul 33 din Reg. pentru parohii, se vor prezenta în sf. Biserica din loc, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Cel din altă Eparhie pot concura numai având consimțământul P. Sf. Sale Părintelui Episcop Eparhial din Arad.

Dat în ședința extraordinară a Consiliului parohial ort. român din *Labasint* dela 28 Septemvrie 1932.

Consiliul parohial

În înțelegere cu Fabriciu Manuilă ss. protopop.

—□—

1-3